

Maria GOLUBTSOVA: *Materiální a sociální život kasina. Etnografický výzkum.* Praha: FHS UK 2020, 55 s. + přílohy.

Maria Golubtsova si pro svou bakalářskou práci vybrala terén, který je jí důvěrně známý: prostředí kasina, v němž je zaměstnána jako krupiéřka. Rozhodla se jej nahlédnout optikou přístupů material culture, tedy sledovat, jak je kasino utvářené ve vzájemném vztahu materiality a sociality. Realizovala proto etnografický výzkum s prvky autoetnografie, doplněný o polostrukturovaný rozhovor s manažerem podniku.

Práce má standardní strukturu. V kapitole *Teoretická východiska* autorka nejprve stručně prostřednictvím Levezové (2004) představuje princip kasina jako herního prostředí cílícímu k zisku, poté se zabývá vybranými koncepty hry (Callois, Huizinga, Geertz), přístupů material culture (Miller, Gell) a sociálního jednání (Bauman, Goffman). Jak avizuje označení „východiska“, koncepty jsou představeny opravdu stručně s příslibem, že s nimi bude pracováno v empirické části. Děje se tak ovšem jen s některými. *Metodologická část* je pak velmi zdařilou reflexí výzkumného projektu a procesu včetně poučeného vhledu do aspektů etnografie a autoetnografie.

Jádro vlastní práce spočívá v *Empirické části*, v níž se autorka nejprve věnuje popisu sledovaného prostředí, aby postupně diskutovala agency jeho lidských i ne-lidských aktérů. Pracuje jak s terénními poznámkami z pozorování a svými zpětnými postřehy, tak s citacemi z neformálních rozhovorů a především pak z polostrukturovaného rozhovoru s manažerem kasina. Ten z textu do značné míry vystupuje jako autorita výkladu, aniž by k němu autorka přistupovala kriticky. To ovšem může být zapříčiněno i autorčinou obtížnou pozicí ve vztahu k terénu (zaměstnankyně). Podobně nepříliš kriticky se totiž staví i k neoliberálními diskurzu „vše pro zisk“, který by bylo možné důkladněji diskutovat. Pak by ale bylo třeba sáhnout jinému typu odborné literatury a vyžadovalo by to pro autorku vzhledem k její situovanosti možná obtížný odstup.

Přes tuto nejednoduchou pozici se autorce podařilo zachytit řadu velmi zajímavých momentů, jako je třeba ne/absence hodin a času, aktérství jednotlivých prvků prostoru, režimy dohledu ve vztahu k prostorovému uspořádání i praxím, různé režimy hodnoty peněz a žetonů, očistné rituály atp. Jinými slovy, Marii Golubtsové se podařilo vystavět opravdu plastický obraz sledovaného kasina včetně různých praxí, jež se v něm odehrávají. V tomto bylo autorčino insiderství naopak velikou výhodou – měla možnost dostat se k jednání, jež zůstává běžnému návštěvníkovi skryto. A je také na místě vyzdvihnout, že se autorce podařilo svá zjištění propojit do koherentního a vpravdě interpretativního závěru.

Práce je psaná kultivovaným jazykem s minimem překlepů či pravopisných nedostatků; občasné stylistické nedůslednosti jdou na vrub tomu, že autorka není rodilou mluvčí. Z hlediska publikační etiky je práce v pořádku. Text je doplněn rozsáhlou přílohou s pravidly jednotlivých her, na něž je v textu odkazováno.

Závěrem. Maria Golubtsova zvolila pro svou bakalářskou práci nesmírně zajímavý a málo dostupný terén, který uchopila adekvátně současným teoretickým trendům. Realizovala řádný etnografický výzkum. Je na místě ocenit pečlivost a důslednost, s níž k práci přistupovala, stejně jako cit pro některé detaily. Bakalářskou práci Marii Golubtsové tedy rozhodně doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit jako výbornou či velmi dobrou dle průběhu obhajoby.

Praha, 18. 6. 2020

Mgr. Hedvika Novotná, Ph.D.